

Передплата

на «РУСЛАНА» вносятся:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровского (Хорунцини). Екс-
педиция місцева в Агенции Со-
коловского в пасажи Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попередне застережене. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Всеполюська захланність.

(X) Нераз і не два мали ми нагоду звернути бачність на всеполюську захланність, котра завзято виступає проти заспокоєння наших національних і культурних домагань і потреб, але настає навіть на обмежене доси признаних нам прав. В суботнім числі всеполюське *Słowo* подає статтю В. Студницького, п. з. *Sprawa języka urzędowego w Galicyi*, в котрій передовсім домагає ся усунення мнимої германізації з Галичини, а відтак накидає ся на ті дрібні уступки, які признано рускій мові. Тут підносить всеполюське *Słowo* язикове питанє і зазначає з гори, що »лише признане правно-державної окремішности нашого краю (голодній кумі хліб на умі!) розв'яже нарешті нерішене доси в цілости заведене язика польського в урядах«. Признає вправді Студницький, що не грозить Полякам в найближшій бодай будучині германізація, однак замість того вкорочує ся стан польського посідання безнастанно в користь рущини. Віденські централісти в добі абсолютизму ширили рущину в Галичині і признавали розмірно більші уступки народні Русинам, як перевиснаючим їх значно в культурнім згляді Полякам. Та політика по думці Студницького ніби то послугує ся в останніх роках для своїх цілей урядниками польської народности.

На доказ сего згадує він окружник б. намісника кн. Сангушка про переписку властей з рускими громадами в рускій мові, про розпорядок президента Тхуржницького в справі веденя реєстрів гіпотечних по руски в східній Галичині і від двох років промови (коротенькі) намісника при відкритті сойма.

Се на погляд Студницького — прояви зменшування польського стану посідання в Галичині, котрі ніби то мають зробити польську мову злишньою для Русинів і унеможливають *modus vivendi* з Русинами (чудацка справді всеполюська льогіка і заперечуване прав рускому язикови належито має причинити ся до *modus vivendi* з Поляками!) Студницький обурює ся на се, що урядники галицькі почувають ся передовсім урядниками а відтак в розмірах дозволених ц. к. владою — Поляками (як би то так дійсно все було!), з того виходить народна резигнація, котра знесилює польське жите політичне в останніх 40 роках (!), родить ся сервілізм, недостача цивільної відваги, не виключаючи кругів посольських, котрі не здобувають ся на протест проти поступованя достойників. На останку відкликає ся Студницький до сойма, щоби маючи на бачности теперішнє положенє (чи струнність Австрії? як каже Крамарчик) положив кінець вкорочуванню прав Поляків.

Народний стан посідання, як ми вже нераз про те писали, се теория придумана Німцями, щоби не допустити до рівноправности Чехів в краях чеської корони, а також Поляків на Шлеску. Але хоч наші

Поляки так обурюють ся на шлеских Німців, відмовляючих їм слухних прав, або навіть на бяльську раду громадську, котра не хоче дати Полякам потрібних їм народних шкіл, мимо того починають тепер що раз частійше уживати сеї теорії про народний стан посідання яко оружя проти Русинів, щоби спиняти їх народний і культурний розвиток в Галичині. Недавно подали ми в *Руслані* (чч. 205—206) вельми основну і цікаву розвідку знаменитого правника і політика чеського д-ра Герольда про народний стан посідання і відсилаємо до неї також п. Студницького і всеполюків, котрі на ту тему часто говорять і пишуть. Годі нам в цілости повтаряти знов сю розвідку, але пригадаємо з неї: »Засаду національного стану посідання винайдено, пише др Герольд, щоби з підмогою розуміння цивільного права німецька гегемоністична політика одержала певну форму мнимого правного стану. Забувають однак при тім, що вже цивільне право робить різницю між фактичним а правним посіданєм«.

»Німці бачать свій національний стан посідання не в тім, що вони посідають і на що мають повне право, лише у виключности свого стану посідання, то є, вони втягають до свого національного стану посідання також се, щоби ніхто инший не сьмів користати ся тими правами, які Німці мають в дійсно-сти«. — »Німці вчисляють отже до свого стану посідання також посіданє права, щоби національний розвиток всіх інших ненімецьких народностей довести до застою, они зачисляють отже до свого національного стану посідання також сеї національний стан, в яким нині инші народности (нпр. і Поляки на Шлеску) проти права і справедливости находять ся«.

Але хоч се так болучо дотикає Поляків наших поступованє з ними Німців на Шлеску, мимо того таким самим оружєм хотять воювати пп. Студницькі і їм подібні проти Русинів в Галичині, хотіли би не лише не допустити до рівноправности язикової і національної, але відобрати і сю дрібку, якою нині користують ся Русини на основі виразних розпорядків міністерських, не тямлячи засади: не чуй другіми, се тобі не міло. Така захланність згубила Польщу, а нинішні загорільці не хотять нічого з своєї минувшини навчити ся і нічого забути.

Заповіт закордонного Поляка.

З України передано нам заповіт закордонного Поляка, написаний перед кількома роками, котрого оповіщенє з огляду на нинішню загорільність і захланність всеполюків буде на часі. Подаючи сеї заповіт, скажемо від себе дещо по напечатаню цілости. Звертаємо лише наперед бачність читачів, що автор сего заповіту уживає слова *ruski*, зрусшеченє в значіню російській (московській), змосковщенє (обрусеніє).

Do Polaków.

Bracia! Zbierając się ku wieczności, chcę wypełnić mój obowiązek ku wam.

Naród ginie, i tak stanowczo i szybko, iż nie zważając na wasze obłudne nadzieje, jego może spotkać los Gdańska.

Polska czy umarła śmiercią naturalną? od starości? nie, ona zginęła prawie w młodzieńczym wieku, od hultajstwa.

I starożytni mówią, że to był naród wesóły, skłonny do uciech, jak i teraz, a zatem to już jest jego cecha, natura, którą zwalczyć trudno.

I taki naród zajął w Słowiaństwie miejsce krancowe między narodowościami i wyznaniaми. To jedno już nakreśliło jego przyszłą historiją, a brak mocnych granic, lasy i bagna, jego charakter, najczęściej warunkowany nagłośnią napadu i obrony.

To się ciągnęło prawie do Kazimierza Wielkiego i Polak bronił się własnymi piersiami, zawsze hartując się moralnie. Polska była narodem, a nie państwem.

Sąsiedztwo z Niemcami doprowadziło do przyjęcia barwy, języka i wiary od nich.

Cyryll i Metodyusz i sami nie dotarli do Polski i ślady ich wpływu zginęły. To się stało na konto ducha Słowiaństwa i religii. Zwady, które stąd poszły, były odbiciem Zachodu i wschodu i ze strony wyznań i kultury.

Przy Kazimierzu Wielkim objawiła się słowiańska natura Polaków, przez którą ten król, prawdziwie wielki, podniósł formułę teraźniejszej wielkości Rosyi — związek familijny warstw narodu (rządu, narodu i religii), nieznanu wcale w Europie, a tymczasem prawdziwie i słowiański i chrześcijański.

Przyłączenie Rusi Czerwonej robiło już Polskę państwem. I to zjawisko stało się do tyła wpływem, że można historię polską rozdzielić na 2 okresy: 1-y okres narodu do i 2-i okres państwa po Kazimierzu W. Pierwszy rządzący i swobodny, drugi w ogóle w gruncie niewolniczy.

W okresie narodu, on z swoimi mężnymi królami walczyłoby; przy Łokietku już złożył się w całość słowiańska (polska); przy Kazimierzu W. zaczął się rozwijać wszechstronnie; chłop, duchowieństwo, oświata, prawo, obrona kraju były na swoim miejscu: i gdyby się tak ciągnęło, to i Polska, myślę, ciągnęła by się...

Ale nabycie Rusi Czerwonej, przywileje żydom i oddanie kraju cudzemu — Ludwikowi — okazały się w następstwach złemi. Polska stała się państwem i dotychczas nie może strawić Rusi Czerwonej — przyczyną niemożności swego powstania moralnego.

Przyłączenie Litwy z Rusią, rokujące wielkość i siłę, przez spuszczenie się na innych, zniechęciło duszę, a przymusowa metoda asymilacyi świeżo wdrażonych plemion, ciągnąc się przez całe 400 letnie prawie egzystowanie państwa przyprowadziła do zguby.

Smutne to postępowanie do śmierci, już nakreślił pierwszy dobrodziej narodu, M. Bobrzyński, oceniając złotą wolność, którą bałamucili Polaków wielcy ich ludzie.

Prawdziwa zasługa Polski ta, że ona powstrzymała z zachodu powódź germanizacyi słowiaństwa, nawet i dla Rosyi, a

z południa odbijała napady dzieci Mahometa. (Gdyby ruscy chcieli zaprzeczyć Polsce tę jej zasługę, to niech uważają, że z czasu przyłączenia Ost-Zejskich gubernii aż dotąd Rosya moralnie w swoim zarządzie znajduje się w rękach Niemców).

Pierwsi synowie Jagielly mężni i szczerzy troszczyli się o zbudowanie mocnego państwa, ale dążność do osobistości trzech równie mocnych plemion i niemożność zrównoważyć warstw narodu już walczących między sobą, już do ostatka zatartych i bezpożytecznych dla ogółu życia — nie mogły nie zatamować prawdziwie trwałego porządku.

Reakcyja Husa i Lutra dosyć naelektryzowała naród inteligentny, dla odrodzenia się praktycznie rozumnego; ale ponieważ w Polsce nie było takiej potrzeby tej reakcyi Husa i Lutra, a reakcyja katolicka po Trydenckim soborze padła na miękki i bezpieczny charakter, więc Polak za zjawieniem się św. Stanisława Kostki i innych świętych z zakonu Jezuitów i wpływu Skargi i Hozjusza, duszą i ciałem oddał się Jezuitom i z reakcyi Lutra nie skorzystał. I nie długo było czekać na okazanie się cienia wielkiego światła działalności Jezuitów.

Tuż oni popierają Skargę, zalecającego posłuszeństwo władzy, tuż, po rokoshu Zebrzydowskiego, dają sankcyę złotej wolności — co i stało się programem Polski. Drugą sankcyę dali oni przymusowi i wszelkim środkom dla asymilacyi języka i wiary, co złożyło metodę działania. Przez wychowanie nakonec młodzieży w fanatyzmie, wyłączności i niewolnictwie oni już zagarnęli cały naród w posiadanie, tak że odtąd osobistość narodu (persona, głowa, rząd, ja) zwłaszcza przez królów, znalazła się w ich ręku.

Jest że tu nieporozumienie się? Jezuici dążą do utworzenia powszechnej duchowej monarchii świata, jako ideału Grzegorza VII.

Taka monarchia jest królestwo niebieskie, przyniesione na ziemię przez Jezusa Chrystusa, aby wszystkie rządy i narody świata żyły i działały pod wpływem Ducha św., zostawionego im na ziemi, kierującego duchem Jego namiestnika.

Inaczej wszystkie władze i sprawy ludzkości, aby być prawdziwie chrześcijańskimi i nie być zgorznięciem, odstręcającem pogaństwo od nawrócenia się, powinny rządzić się duchem religii Chrystusowej, religii niezbędnie jedynej, religii ducha i prawdy.

A więc wszelka głowa ziemska, wszelki rząd i władza ma swój najwyższy, pierwotny wzór w Bogu Ojcu; wszelki naród i familia i synostwo i braterstwo w Synu Bożym, i wszelki duch władz i narodów i Kościoła w Duchu świętym. Miejsca te, jak sam porządek osób Trójcy świętej, naznaczone przez Boga i nie mogą być zmienione. (Chrześc. w Imię Ojca i Syna i Ducha św.).

Wnosząc tedy taki duch w Polskę, Jezuici, czy mieli prawo zagarnąć dla siebie władzę świecką? ¹⁾ i robić ofiarę z Polski, kierując przez rady

¹⁾ to jest rządzić, zastępować królów.

królom i wychowanie młodzieży — narodem dla ziszczenia tej złe zrozumianej, a raczej dobrowolnie występnej powszechnej monarchii?

Otóż, oprócz wszystkich komiecznych, najniewygodniejszych, ba nawet i dopuszczonych i z własnej winy wyrządzonych warunków upadku Polski, ostatni (Jezuici) jest najgłówniejszy: bo on zabił sam duch narodu.

Jeżeli więc i dzisiaj my widzimy to samo w Galicyi, to jakaż może być mowa o odzyciu narodu w ciele i duszy?

A tymczasem fakt jest jak raz po temu. Nie myślę, żeby w Polsce nie było znajome pismo Danilewskiego „Россія и Европа“ 1889. To genialny przedstawiciel sławianofilów w ogóle, zgodnie z nim trzymających.

On mówi o federacyi Słowian, życząc, aby i Polska uznała w tem swoje ocalenie, nawet rządy — wszystkie szczepy miały by być autonomicznymi politycznie pod królami Romanowymi (podług myśli gen. Fadjewja „Восточный вопрос“ 1872) tylko bez prawa prowadzenia wojny i zewnętrznej dyplomacyi.

Jeżeliby się to udało, to tu najwięcej wygrała by Polska. Bo to ażeby się udało, nie może inaczej się ziszczyć, jak po wyrzeczeniu się przyczyn, wpływów i sposobów, które przyprawiły o polityczną śmierć Polaków. A mianowicie: 1) wyrzec się trzeba państwa, t. j. stać się tylko etnograficzną języka i katolickiej religii Polską, bez Litwy, Żmudzi i wszelkich Rusi i Rusinów.

2) wyrzec się na przyszłość wszelkich podbić, zaborów obcych, a z tem i wszelkiej asymilacyi języka i wiary, zwłaszcza przymusowej albo obłudnej i nietolerancyi.

Assymilacya języka, wiary, obrządku etc. musi być tylko dobrowolne i z przekonania: bo taka tylko daje dobrych i wiernych obywateli.

Ponieważ tryb mniemań i działań wszelkich gwałtów powzięty jest od pogan-rzymian i przeprowadzon nieogłędnie przez cesarzów chrześcijańskich i papieżów, to wyniszczenie takiego gwałtu skupiając narodowości, robiąc niezbędność życia tylko w samym sobie, niszcząc zazdrość, a natomiast zaszczerpiając sprzyjającą wzajemność życia między sobą, byłoby pierwszym krokiem pokoju w Chrześcijaństwie.

3. Wtenczas trzeba ustanowić program życia taki, który by robił niepodobnym powrót ku przeszłości; a taki nie może być inny, jak wewnętrzne, szczerze i całkowite zbrzydzenie tej niepojętej niewolniczości w duchu, która już stała się jakby naszą naturą, niedopuszczającą pewności siebie i samorządu; bodaj czy nie za karę za rozpasanie woli w veto, i życie tylko w ciele, z utratą wewnętrznej godności i bojaźni pańskiej.

4. Ziszczenie tego oprócz wiary, bez której wroga skruszyć nie można, jest w ciągnięciu dalej wychowania przerwanego z czasów Kazimierza W., kiedy zaprzestaliśmy myśleć o sobie, a tylko wszystkie siły duszy zmarnowaliśmy na innych. To wychowanie powinno być skierowane na te własności duszy i ciała, dla

których i przy wielkich talentach, usiłowaniach i czynach albośmy krewili w sprawie, albo nie korzystali z niej, albo nie dotrzymali do końca, zbaczałiśmy zaś najczęściej od egoizmu i braku ofiarności dla ogółu etc. Zdaje się, że w czasie niewoli nie było nato materiałów do strzeżeń.

5. Najtrudniejszy żądają warunek, dla wstąpienia w federacyę zbawczą, jest wyrzec się niewiści ku tym, których my dziesięć kroć więcej krzywdzili, niż oni nas, przechrętyli się szczerze ku braciom, których mieliśmy za młodszych, a których sam Bóg powołał jako starszych, i ku którym garną się wszystkie szczepy, oprócz nas.

Może samo stanowcze zruszczenie Kongresówki jest odwetem za zamachy na Rusinów. A więc, nie zważając na literaturę o federacyi nie nie słyhać. To jest tylko pium desiderium a pochłonięcie postępuje.

Tym więcej musimy się liczyć z sobą, i gotować się do przeistoczenia w samym duchu, abyśmy będąc powołani do życia, nie powrócili na swoje wymioty, (hańbią naród, ludzkość i religię te postępkami z chłopem rusińskim i polskim, one wywołały samymi Polakami (z Poitiers) rzeź szlachty i w 1848. Taki gwałt uciemnienia chłopca może się równać tylko z niewolnictwem żydowi i innym). Alboż nie wymioty są ohydą.

Danilewski, powtarzając poglądy Chomiakowa mówi, że kościół katolicki nie eksystuje, (widac że on miał na widoku ten napastliwy stan duszy Polaka-ciemniężyciela chłopca, i znów assymilacyę języka i obrządku Rusina i zupełny brak wpływu religii na powściągnięcie tego), że to jest tylko fałsz, herezyja, racjonalizm, że od jego wpływu giną państwa; i Europa gnije. A więc jej trzeba unikać, aby nie zarażać się od niej; że trzeba zwalczać wszystką ujemną stronę cywilizacyi, którą wraz z dobrem, wziętem do Europy, przyniósł Piotr W. wpływając nawet na kościół i zmianę bytu i obyczajów; że Rosya nie zna ani nawracania orężem, ani przymusowej assymilacyi, ani nietolerancyi i że żyje całym narodem, nie jednostką (wspólność władania ziemią samorząd gminy), że i w kościele katolickim toż samo samowładztwo i arystokracya, a narodu niema (cadaver esto).

Danilewski powiada, że wszelkie państwo, aby być trwałem, powinno być narodowością, i koniecznie niepodległe, aby mogło wysnuć z siebie, co mu potrzebne.

Dla Polaków to najpotrzebniejsze; bo kiedy inne Słowiańskie szczepy straciły niepodległość po bitwie, albo przez sukcesyę, Polska zginęła sama przez się, jak marnotrawny syn od rozpusty w młodzieńczym wieku. Wszelkie pośredki i ustępstwa ją niezadowolnią: bo dusza narodu, czując się występna z całkowitą energiją rwie się do poprawy, a ta może powstać tylko przez samobytą, historyczną pokutę, zadosyćuczyniając skrzywdzonemu ludowi i budując przykłady życia na dane światu zgorznięcia.

Діти Вахюшика.

Драма в 4-х діях С. Найденова,
переклав з російського Йосиф Стадник.

(Дальше).

КОНСТАНТИН. Отже бачиш...

ІННА. Се вже скучно.

КОНСТАНТИН. Скажу прямо, Ти очевидно, на стільки розумна, та знаєш на стільки жите, що не уявляєш собі мущин якимись бездоганними яполами.

ІННА. Дальше. Ви хочете говорити о вашім давнім романі? Начинайте зразу від нього... Хто вона?

КОНСТАНТИН. Отже бачиш...

ІННА. Нічого я не бачу. Хто вона?

КОНСТАНТИН. У нас тут жила... моя своячка. Я був молодий, запалив ся... думав зробити з неї чоловіка.

ІННА. І зробили з неї любовницю.

КОНСТАНТИН. Я щиро заманив ся, Інно, і може бути, сей запал не пройшов би і до сеї пори, як би була іншою... але вона показала ся такою мізерною, міщанською натурою, узькою та самолюбною, що я не найшов нічого спільно-

го з нею. Коли я сходив ся з нею, у мене були чесні наміри, я мрів образувати її, вона майже нічого не знала, — виховати собі в ній жінку після свого ідеалу, але з того нічого не виходило. Кожного дня я вивняв ся о її природній тупости, о бездарности, її буржуазні смаки, нахили турбовали мене і я... Ми розійшли ся. Ти почувала була певно отсю історію в перекрученій формі, тож я уважав за конечне розказати тобі.

ІННА. Деж вона тепер?

КОНСТАНТИН. Виїхала до матери у Самару. В неї три сестри, мають робітню, самі шують... Я помагаю. (Бере Інну за руку). Прости мене. Чого я шукав у неї, найшов в тобі... Не розбивай мого щастя (мовчанка) Не мовчи а видай скорше засуд.

ІННА. Дякую вам.

КОНСТАНТИН. Лишій шутки.

ІННА. Справді я дякую вам.

КОНСТАНТИН. За що?

ІННА. Ви улекшили мені: я повинна була вам також сказати... На все, що ви сказали мені, відповім руською пословицею: довг треба сплатити. Ви в мене також не перші.

КОНСТАНТИН. Ти шуткуєш?

ІННА. Не цілком.

(Константин отуманів).

КОНСТАНТИН. Однак.. я не вірю.

ІННА. Повірте. Тепер найкраще перервати нам розмову. Я знаю про вас, ви про — мене, — подумавмо на єдині, і, наколи простимо одно другому, то зійдемо ся знов другими. Приїжджайте до нас в середу а тепер досить.

КОНСТАНТИН. Але якже Інно...

ІННА. Дальшу мову на ту тему вважаю передчасною. Як ви будете на єдині, раджу не забувати одного французького афоризму: tout comprendre c'est tout pardonner. Займим ся чим не будь. Ти кажеш, що в тебе багато нових нот? (підходить до лямпа вибирає ноти і грає, Константин остає ся на тім-же місці, де сидів).

ІННА (поглянувши на Константина). Думаєти на єдині час еше... ходіть сюди!

(Мовчанка. Константин не підходить до неї).

ІННА. Подобає ся вам?

КОНСТАНТИН. Ніяк не можу собі представити...

ІННА. О тім будемо говорити пізнійше!

(Грає дальше. Мовчанка. З салі виходить Кукарнікова, Аріна Іванівна, Клядизя, Анї Батя).

(Конець буде).

Wszelkie zaś duszenie i przymusowa robota i wycisniana uległość i posłuszeństwo tylko powiększą i będą sprężystości oddziaływana nie-nawiści i zemsty. (Zelezniak i Gonta).

Żeby zabić w sobie te ohydne uczucia, które nie szkodząc innym trawią tylko siebie, trzeba zacząć przygotowanie się do wstąpienia w federację Słowian idąc za radami prawdziwych tegoczesnych patriotów — Hrabiego Ożarowskiego i ojca Prokopa (kapucynów), zalecających jedyny środek odrodzenia narodu — exriacya: „Panie przepuść ludowi*”) Twojemu, i nie bądź na nas zagniewany na wieki“ wzywają oni ze łzami.

Przecięcie stosunków Rosyi z Europą, o którym mówią, nie jest ani możebne (bo Europa już wcieliła się w Rosyę) ani sprawiedliwe ani pożyteczne.

Chomiaków odrzucił istnienie katolickiego kościoła, zachwycając się pięknoscią prawosławia i oburzając na zgorzenia i nadużycia katolicyzmu. A jeśli dołączyć do tego niewiarę w boskość postanowienia władzy Św. Piotra, to oczywiście że te same nierozumienia się i zgorzenia i nadużycia on wziął za sam kościół (zwłaszcza po Watykańskim soborze), i skasował go.

Wynik z tego prosty, że odtąd nie ma o się liczyć z katolicyzmem, kościół jest jeden tylko prawosławny.

(Dalsze буде).

Япаньско-росийска війна.

«Не той хлоп, що бе, але що довго вятрпмає» — сю пословицю може сміло примінити Куропаткін до своєї армії. По півтора тижневи безнастанної, напружуючої і смертоносної борби російській війська, хотай находять ся в офензиві, починають здобувати успіхи над неприятелем. Такої кровавої боротьби, яка веде ся тепер над рікою Шаго, не памятає історія. До Мукдену привезено вже 34.000 убитих і неспосібних до борби; всі страти Росиян цінять на звязь 30.000. Після дотеперішних досвідів можемо з певністю припускати, що страти Япанців не є менші. Япанці завдячують свій успіх головно трем факторам. Гористому теренови, знаменитій гірській артилерії і шпіонству, до якого уживають Китайців. А все те уможливило їм гірський терен полуднево-східної Манджуриї. Ландухи гір Таліну складають ся з безлісних, скалистих, часто прямовисних горбів. По таких поглах всюди находять ся по одному двох Китайців, які при наблизженю російських військ з одної сторони, подають зі своїх укритих становищ умовлені знаки япаньским військам з другої сторони. Се є немов телеграф без дроту і без апарату Марконого з одного вершка гори на другий. Манджурскі горби творять майже нездобуті твердині для атаків інфантерії, так що тільки цілним огнем артилерії можна з одної гори через провал занести шкоду неприятелеви і потрясти его становище настільки, що інфантерія може зважити ся на атак. Непривичне до гірської війни, кладе там наше козацтво свої буйні голови, бо як раз відділ ген. Мищенка находив ся на самім лівім крилі російської позиції. Великани-Українці, самі рослі, сильні люди київської, полтавської, екатеринославської та других полуденних губерній — се як раз найліпша ціль для япаньских куль. До такої гірської війни хіба як раз пригідні такі карли як Япанці, що то зі своїм легким гвериком видранає ся скоро хотьби на яку скалу, закриве ся хотьби в найменшу щілину, а дальше вже дає говорити своїм гарматам та машинним гверам. Турецка війна, яку загально уважано дуже кровавою, була в порівнаню до терерішній дитячою забавкою. Тому то і з Токіо пишуть, що поспішно оголошувані Оямою вісти про япаньські успіхи покрили япаньску столицю скорше смутком, чим радостно триумфу. Япанці бачать самі, що з таким противником, як російська армія, они хіба вибють себе до гла, але не узискають такої побіди, про яку они мріяли. Денеша ген. Сахарова до генерального штабу в дня 17. с. м. доносить: Дня 15. с. м. в суботу, Япанці заатакува-

ли дуже нагально наше праве крило. Наші проби поступити наперед і заняти становище в Лячуну не повели ся. Наші війська в центрі не були заатаковані, тільки япаньска артилерія острілювала їх. В нощі з 16. на 17. с. м. Япанці заатакували в центрі два полки на так названім Ліснім горбі на північ від Навчиган і змусили їх цофнути ся. По одержаню підмог наші війська поновили атак, здобули Лісний горб атаком на багнети і гонили Япанців на знатім просторі. На правім крилі вела ся дуже завзята борба. Пополудни в неділю япаньска артилерія острілювала сильно нашу армію. Ніч з 16. на 17. минула спокійно. Підчас неділішного атак на Лісний горб неприятель мав сильну позицію, яку приготували справді старанно, але надто поспішно. Число находячих ся там япаньских військ, судячи по завзятости борби, мусіло бути знатне. По дуже довгім приготуваню, наша артилерія примусила Япанців цофнути ся, наше військо заняло їх позиції і гонило їх два кілометри. Борба скінчила ся в понеділок рано. Япанці бороли ся з найбільшою завзятостию і кілька разів йшли до атак на багнети, при чім тонесли великі страти. Ми забрали Япанцям 11 гармат і один машинний карабін. Війско боролось ся дуже хоробро. Наші страти вще не стверджені. Війско находить ся в дуже добрім настрою. — «Біржев. Ведомості» доносять в дописи з Мукдену, що Росияни здобули вчера 24 гармат і 8 мітрайлез при нічнім атак. Борба заогнює ся до ще більшої завзятости, чим перше. Рішене бою може наступити за 2—3 дни.

НОВИНКА.

— Календар. В середу: руско-кат. Томи апост.; рим.-кат. Петра з Алькант. — В четвер: руско-кат. Сергія і Вакха; рим.-кат. Феліциана.

— Пояснене. В справі поданої нами вчера вістки про посвячене угольного каменя при закладаню підвалів будинку «Двістра» і замітки про «неумісне держане в тайні речинця посвячення» — інформують нас з дотичних кругів: Єще день перед положенем каменя не знала Дирекція «Двістра» речинця, бо проф. Леванський не мав певности, чи розвічне будове в суботу. Через ніч з п'ятниці на суботу і через суботу приготувляли робітники місце і доперва в суботу на богослуженю, відправленім на ту інтенцію, повідомив проф. Леванський Дирекцію, що о 5. год. попол. можна буде заложити перший камінь. Не держала отже Дирекція сего речинця в тайні, бо сама дізнала ся про него доперва в суботу на богослуженю. Се торжество не мало характеру «освячення угольного каменя» — тільки поблагословлення місця і першого каменя фундаментального. Натомість освячене угольного каменя — при чім будуть списані документи і вложені до каменя — наступить доперва пізнійше, коли площа буде очищена, бо тепер вще розбирають ся сусідні мурі і за мало приготувано до нової будови — і на се торжество будуть запрошені всі рускі товариства і редакції.

— В справі будови руского театру у Львові зібрала ся львівка руска громада в суботу вечером в комнатах «Рускої Бесіди» на нараду, якій проводив пос. Юліан Романчук а відтак пос. Евгений Олешницький. По рефераті д-ра Костя Левинького, що зобразив дотеперішній стан акції в справі будови власної сьвятині для рускої Мельпомени, та по ожавленій дискусії, вибрано комітет, котрий має заняти ся zorganizованем збираня складок у Львові. До комітету належать: проф. Іларій Огоновский, адв. Федак, секретар суду Чернявский, рад. суду Яр. Ільницький, радник м. Львова Мих. Павлишак, ректор дух. семінарії о. Ярема, нотар Овнйкевич, пані Будзівновска, Озаркевичева і Дарія Шухевичівна, містоголова «Зорі» Тиблочинський, почт. урядник Лукашевич і академік Бойцун. Вкінці поручено рад. Ільницькому скликати в найближнім часі засідане комітету в цілі уконституованя, а відтак має розпочати ся енергічна акція між руским населенем міста Львова, що може найбільше в цілім краю заинтересоване справою власного театру.

— Вісти з Америки. Амер. «Свобода» доносить, що стан здоровя недужого о. Н. Підгорецкого значно поліпшив ся.

Звіт з нарад «всеславянського» зїзду в Ст. Люис з 20. вересня с. р. подає амер. «Нас», орган амер. Чехів. Дізнаємо ся з него, що на зїзді було делегатів Болгарів 2, Чехів американських 18, Чехів европейских 3, Хорватів 4, Роляків 3, Русинів-москвофілів 7, Угорских Русинів 7, Словаків 10, — разом 54 осіб. Крім делегатів були гості: Русинів-москвофілів 32, Чехів 23 і Словаків 3. На першім засіданю вибрано виконну

комісію, до якої війшло також 3 Малоросів («Нас» називає так галицких москвофілів), а імено: о. Обушкевич, В. Гладик і о. Чаплинський. На дальших шістьох засіданях ухвалено утворити всеславянську організацію в Америці п. н. «Славянська Рада», вибрано постійний комітет всеславянський на один рік, ухвалено заснувати товариство журналістів і утворити пенсійний фонд, впровадити славянські виробы на американський рынок, видавати що року всеславянський альманах і газету по англійски і много дрібнішших справ. Американські Русини Українці і Москалі не взяли участі в зїзді. Українці тому, що їх спершу поминено в запрошеню, а Москалі з незвісної причини відтягнули ся від сеї всеславянської маніфестації.

— Робітничі розрухи в Празі. Праські соціялісти скликали на позавчера віче в справі виборчої реформи. По вічу, яке минуло спокійно, робітники в числі до 1500 станули в чвірії і під проводом редактора Prav-a Lidu д-ра Соукупна співаючи потягнули улицями міста. Перед німецьким касином викрикувано «ганьба німецьким лібералам», а перед віденьскою каварнею др. Соукуп мав промову, підчас якої прийшло до бійки межі робітниками а поліцією. Вкінці поліція шаблями розігнала товпу і ранила кількох демонстрантів. Небавом потім явила ся депутация робітників у директора поліції з жалобою на поліціантів за їх провокуюче поведене. Директор поліції відповів депутатії, що робітники в першій мірі винні сій події, та висловив надію, що розважним живлам між робітниками вдасть ся на будуче запобічи демонстраціям, бо робітники мають інші відповідні способи домогати ся сповнення своїх жадань, а не дорогою демонстрації.

— Движимі пушки в кріпостях. Кріпосні пушки яко недвижимі є відкриті і виставлені на неприятельські стріли. Аби сему зарадити, кілька фабрик почало виробляти движимі пушки для кріпостей. Они мають такий прилад, що підносить їх знова стіни в гору, а коли дуло пушки сягне понад стіну, тоді пушка автоматично стріляє і знова спадає на діл поза стіну. Час піднесеня пушки, вистрілу і зниженя триває всего чотири секунди. Мірене до цілі відбуває ся при укритій пушці. Доси видумано вже чотири тиши таких пушок, а найліпшим має бути тип фабрики Крупа в Діссельдорфі. Практичність тих пушок провірювала в Сполуч. Державах півн. Америки комісія, аложена з 84 опіцирів артилерії, і 60-ма голосами признала із за відповідаючі своїй цілі.

— Родимці! Не забувайте на приватну жіночу семинарию у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і впривуйте залеглости. Вписове виносить 1 К. Препнумеруйте часопись для дітей «Дзвінок» і часопись «Учитель», так щоби они могли при більшій числі передплатників стати на ще вишшій щаблі і відповісти всім бажаням свідомих читачів. Адреса касиера: А. Аліськевич (ул. Кохановського 15 Б.)

— Дрібні вісти. Перед чотирма днями пропав 14-літній ученик III кл. рускої гімназії у Львові, Василь Боклачук, родом з Городенщини і доси не можна було его відшукати. — П. Юривни Желехівському, при ул. Софії у Львові, украдено з поду біле вартости 300 К. — У Львові вибух в суботу страйк кравецких помічників. Страйкарі жадають знесеня платні від штуки і заведеня тижневої заплати та підвишеня платні. Страйкуючи не дають робити тим, що не пристає до страйку і нападають на кравецкі робітні. В однім случаю напад мусіла робити порядок поліція і арештувала кількох напасників.

Пропозіди на сьвята і неділі цілого року, о. Петра Білинського, часть I і II, можна дістати по ціні 3 К за кожну часть у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарні Інститута Ставроп. у Львові, в книгарні п. Яблоньского в Тернополі і в книгарні п. Добошиньского в Станиславові.

Телеграми

з дня 18. жовтня.

Будапешт. Цісар прийняв вчера перед полуднем президента міністрів гр. Тісу на одногодінній авдієнції.

Дрезно. Новий король оголосив денний розказ до саксонської армії, в яким висловлює надію, що армія надалше остане вірною славним традиціям і задержить почесне місце, яке собі здобула в німецькій армії. — В прокламації до народу зазначає король, що все буде старати ся о добро народу, аби ушасливити і вдоволити всіх підданих.

Петербург. Новий міністер внутрішних справ кн. Сьвятлополк-Мірекий був у царя на авдієнції

*) Але (exriacya) nie powstał w duszy bez radykalnej zmiany przekonań, wpływających ze szeregów, nie obłudnego (do którego Polacy raz się wbrażyli, że sami sobie nie wierzą) rozpatrzenia całego 400-letniego swego działania.

аби оправдати ся з замітів, які на него цареві донесено. По авдвенції міністер вніс свою димісію, але цар її не прийняв. Становиско кн. Мірського має тепер бути сильніше як передше.

Париж. Агенції Гаваса доносить з Мукдену: Росіяни здобули дня 17. о 5. год. вечер знова своє становиско на лівім березі ріки Ша по убийчій борбі на багнети. Японці були зовсім ослаблені і не ставили великого опору.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Виконує найдешевше!

Всякі роботи ретівничі, печаткові і цизельовані. Власний виріб стампиль кавчукових і металевих, гравіроване на метали і дорогих камінях. Монограми, герби і гүзьки до упряжи і ліберії, шильди ритовані і ляті, таблиці з бляхи прасовані для сторожи і асекураційних товариств. Печаткові марки, знаки до вишляння з заліза і шпунтові бляшки. Склад кавчукових друкарень „Perfect“ і ріжних фарб до стампиль.

Артист. заведене ритівниче А. Зігмана, у Львові

14 ул. Сикстуска 14. 119 (10-20)

Читайте!

Читайте!

Новше видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіта“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з волоченими витискама, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сім році виданя, якого потреба для всеї вашої сусільности дуже діймаючо дає ся відбувати. Іменно під редакцією голови Товариства „Просьвіти“ проф. Юліяна Романчука мають видавати ся твори найших найзнаменитших письменників в цілі їх спонуляризованя. Перша книжка, яко том I. „Руської письменности“, обнимаючий твори Котляревского, Артемовского-Гулака (межи ними і зовсім ще незнаві) і Гребінки, з портретами і короткими житєписами авторів вже появиля ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1 50 кор. На пересилку поштово долучити треба 30 сот. більше. Висилає ся тільки за попереднім надісланем грошій або за побранем поштовим (Nachnahme).

Позаяк наклад вносить всего 3000 примірників, проте просимо спшити ся з замовленнями.

Детати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужатку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Джїстер“

стоваришене зареєстроване в обмеженому порукою у Львові, ринок ч. 10, дім „Просьвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Джїстрі“ від огню. Членський уділ 50 К можна зложити в ратах; вишсове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затагати **ПОЗИЧКИ** на 6%, за предложенем відповідної гіпотeki або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і **іншім купні** землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДЖІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначає ся на **ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ**; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. и. **18.385 К.**

Стан 31. мал 1904:

Вклади	1,698.746 К
Уділи	115.947 К
Фонди резервові	23.522 К
Позички	1,403.472 К
Цінні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучаши
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломні 1/2—3/4 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави руської, Сокала	6:45	до Лавочного, Пеншту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пеншту, Хирова, Борислава, Калуща	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Осьвенціма
8:10	з Станіславова, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуща, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезельборча, Пеншту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновець, Делятина, Заліщик, Новоселиці
10:20	з Рашева, Любачева	10:50	до Велзца, Сокала, Любачева
11:25	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
1:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуща, Жидачева, Чорткова, Важниця, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Риманова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кічманя, Новоселиці (через Жучку, Вижиці)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі (від 1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуща
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	3:30	до Рашева, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:03	з Сокала, Беланя, Любачева	5:55	до Коломні, Жидачева
5:50	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятин, Івани пустого, Скали, Копичинець	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карльбаду, Хирова, Пеншту, Н. Санча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенціма	6:40	до Лавочного, Пеншту, Хирова, Борислава, Калуща
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселиці і Сучаши	7:05	до Рави руської, Сокала
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева (1/2—3/4 вкл.), Гусятина, Керезме, Калуща	10:05	до Перемішля (1/2—3/4 вкл.), Хирова, Н. Загіря
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Вроцлава, Варшави, Праги, Осьвенціма, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучаши
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Меза	10:55	до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івани пустого, Гусятин	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова, Івани пуст., Скали, Гусятин, Потутор
10:40	з Лавочного, Пеншту, Хирова, Калуща, Борислава	11:05	до Стрия
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгород, Жидачева, Заліщик	11:10	до Рави руської, Любачева (що неділі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Санча
3:25	з Тернополя, Вірок великих, Грималова	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4 вкл.), Сучаши, Кічманя
	Гал. дворець „Підзамче“	4:10	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги, Пеншту, Самбора, Сянока, Осьвенціма
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів		з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятин, Копичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятин, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Потутор, Івани пустого, Скали, Гусятин, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івани пустого, Скали, Гусятин	2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятин, Грималова, Скали, Івани пуст.
3:04	з Тернополя, Вірок великих, Грималова	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
		11:24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івани пустого, Скали, Гусятин, Грималова

ПОЇЗДИ ЛЬВКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:46 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:43 пополудні, 7:54 і 8:50 печером, (до 11/9 вкл.) з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10:00 печером (від 15/5 до 31/9 вкл. в неділі і сьвята).

зі Ширця 9:35 вечер. (до 11/9 вкл. в неділі і сьвята). з Любіля вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділі і сьвята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейскій рїхнутий ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин часу львівского — Нічні години від 6 вечер до 5:55 рано обмежено рамками. — В місті продає білети звичайні агенція часописів Й. Ст. Соколовского писак Гавемана 9, від 7. рано до 8. печером. — Бюро інформаційне ц. к. залізнич. державних (ул. Краських ч. 5.) уділяє пописи: в сирвах залізнич. продає білети великого рода розклади їзд, в годних урядових від 8. рано до 3. пополудні, а в неділі і сьвята від 9. рано до 12. в полудні.

Відходять з головного двірця:

до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполудні, 1:05, 3:35 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.) 11:10 в поч. (що неділі).

до Янова 6:20 рано, 9:15 передноа, (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в неділі і сьвята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудні.

до Ширця 1:35 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята). до Любіля вел. 2:15 попол. (від 15/5 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята).